

STUDENTEN-WEEKBLAD.

Redacteuren: J. W. Albarda, G. J. van den Broek, C. H. Douwes Dekker, J. Gratama,
V. J. P. de Blocq van Kuffeler, H. P. G. den Tex, Jan van der Waerden.

Dit blad verschijnt Donderdags, behalve in de vacantiën. De abonnementsprijs is f3,50, bij vooruitbetaling f3,— per jaar.
De jaargang loopt van 1 October tot 30 September.
De prijs der advertentiën is 10 cents per regel.

UITGEVER:
J. WALTMAN Jr.
DELFT.

Inzendingen die Dinsdagmiddag 12 uur niet aan het redactie-adres zijn bezorgd, kunnen niet meer in het eerstkomend nummer worden opgenomen.
Het adres voor redactie en administratie is: Binnenwatersloot 33.

Een vergeten hoofdstuk.

Er is 'n boek verschenen in navolging van de „White Slaves of England”. De Blanke Slaven van Holland mag het wel heeten. En hun, die niëeren den ellendigen toestand van ons volk, die in een wanhopig optimisme niet kennen, niet zien de worstelingen van een groote menschenmassa, hun wil ik zeggen dit boek te lezen. Een enkele avond, 'n paar uur hoogstens, en zij zullen meer werkelijk geleefd hebben, dan de dagen doorgebracht in ijdele kroegpraatjes.

Ja, we mogen het van hen eischen, dit boek te lezen. Zij, de studenten, de leden van de „hoogere” bourgeoisie, zij moeten toch weten op welke bodem ze staan, waarop hun meerdere rijkdom en welvaart gebaseerd is, op welke fundamenten het Huis, dat zij bewonen, gebouwd is.

Het boek is getiteld „Een vergeten hoofdstuk”. Inderdaad mocht het wel staan in die premie van het „Nieuws van den Dag”, „Een halve eeuw”, aangeboden aan Hare Majesteit de Koningin.

Maar, zooals de slimme bourgeoisie altijd tracht eerlijke menschen te bedriegen met wat mooi vuurwerk, zooals zij nu weer hun Koningin, indien deze een waar streven naar Recht heeft, heeft willen doen insluimeren, om zelf vrij-uit hun rotte handelingen te kunnen volvoeren, zoo heeft het Boek samengesteld door eenige welbekende „liberalen” niets, heelemaal niets verteld van het werkelijke leven van het Volk, van het grootste gedeelte Hr Ms. onderdanen!

Voor hen, die de parlementaire arbeidsenquête van '86-'87, en de extra-parlementaire van '90-'92 gevolgd hebben, die de verslagen van de Inspecteurs van den arbeid gelezen hebben, bevat dit boek weinig nieuws. Maar dat zullen weinigen gedaan hebben, de bourgeois-studenten gaan liever fuifen in Rotterdam, dan de toestanden van hun aanstaande „ondergeschikten” te leeren kennen.

Soit, als ze nu ten minste maar dit boekje lezen gaan. Veel zal ik er niet meer van zeggen, alleen nog een slot-gedeelte hier herhalen:

„Toen verleden jaar de Koningin van Engeland haar jubileumsfeesten vierde, toen verscheen er een boekje van een journalist genaamd Sherard, getiteld: „Blanke slaven”, dat als een wanklank trilde in het jubelgelui van dien feesttijd. Het was een ijselijk boek, want het onthulde vreeselijke toestanden, maar de Nederlandsche pers noemde het een goed en nuttig boek, en de redacteur van den katholieken „Limburger Koerier” zei: „te willen zien dat het werd neergelegd op de treden van den troon, dat het werd gezonden aan al de pairs van het rijk en de afgevaardigden der gemeenten, opdat het den blinddoek van de oogen der rijken rukke en voor de witte slaven van Engeland verrichte, wat de Negerhut van Oom Tom voor de zwarte slaven van de nieuwe wereld volbracht.” En het „Algemeen Handelsblad” (geen hypocrieter blad bestaat er in ons land . . . X.) schreef er over: „de witte slaven, waarvan Sherard voor het eerst de treurige historie verhaalt, zijn niet door eigen schuld onder het juk geraakt. Het zijn geen boosdoeners, geen deugnieten, die een verdiende straf ondergaan, (de grootste schurken hebben het

in de gevangenis misschien nog beter . . . X.) Zij zijn de zondebokken der omstandigheden (verander die dan, goddoome . . . X.) der overbevolking (er is geen overbevolking in de juiste beteekenis, voor ieder is er genoeg . . . X.), der concurrentie (de vrije concurrentie is dan door deze toestanden veroordeeld) der scheeve verhoudingen tusschen meester en werkmán (à qui la faute? . . . X.)”

Eerlijk gezegd, dat boekje gaf schrijver dezès de aanleiding om dit hoofdstuk, een vergeten hoofdstuk, te voegen bij het verschenen Gedenkboek, want wij kunnen wel als de Fariseër in de bekende gelijkenis zeggen: „ik dank u, God, dat wij Nederlanders niet zijn als de Engelschen, wij zijn veel beter en braver, bij ons komen zulke toestanden niet voor, maar dan toonen wij alleen nog een graad slechter te zijn, want wij voegen de rol van huichelaar nog bij die van den schandelijken mishandelaar. Met een gloeiend ijzer moeten zulke feiten als wij hier mededeelden en die overal in de wereld bestaan, gebrand worden in de harten der natie. Er moet getoond worden door die feiten, hoe jaar en dag is geleden vlak naast ons, zonder dat wij het wisten, of wat nog erger is, zonder dat wij er ons iets van aantrokken.

Men verplettert den werkmán. Men stompt zijn geest af door inspanning en overmatig langen arbeid, men spaart hem de ongezone voorwaarden van den arbeid niet. Men neemt niet eens de noodige voorzorgsmaatregelen om hem te behoeden voor schadelijke invloeden*). Men vergiftigt hem in fabrieken. Men laat hem dampen en stoffen inademen, die hem bedwelmen en op den duur vermoorden. Men neemt de vrouw. Men ontrukkt haar aan haar huis, aan haar gezin. Men maakt een lastdier van haar, erger nog dan van haar man. Een leven van schande en armoede wordt dikwijls haar deel.

Men neemt het kind. Men laat het werken op te jeugdigen leeftijd**). Men laat het verkeerren onder allerlei schadelijke invloeden. Men gebruikt het, vóór dat zijn krachten voldoende ontwikkeld zijn! Men zendt het de wereld in op een leeftijd waarop het nog zoozeer behoefte heeft aan leiding, aan onderricht en ontwikkeling.

En toch, Mevrouw, alle voorwaarden zijn hier te lande aanwezig, om allen een gelukkig en goed leven te doen leiden. Wij bewonen een land, vruchtbaar genoeg om bij goede bewerking alle bewoners rijkelijk te voeden. Daar zijn verkeerremiddelen te land en te water, die de geproduceerde waren overal heen kunnen brengen. Daar zijn flinke havens, die aanvoeren wat noodig is en uitvoeren wat te veel mocht zijn. Daar is scheepvaart langs de kusten en op de rivieren. Telegraaflijnen en telefonische verbindingen bedekken het land. Wegen doorsnijden alle streken, kanalen zijn gegraven, meren drooggelegd, bruggen geworpen over rivieren en zeearmen. De wind, het licht, de warmte, de stoom, de electriciteit, het is alles in dienst gesteld van de menschen. En dan heeft men hier een nijvere bevolking, die wel verre van te lui te zijn om te werken, alles wil aanwenden om de vruchtbaarheid te verhoogen en de productiviteit te vermeerderen. In dat rijk is geld, is kapitaal in overvloed om alle bronnen van welvaart te exploiteeren. De grond en de industrie brengen in overdaad voort: brood, groenten, vruchten, vleesch, visch, kleeren, schoeisel, brandstoffen, in één woord alles wat noodig is voor het onderhoud des levens.

Er kon voorspoed, vrede, geluk gemaakt worden in een land, waar letterlijk alles voorhanden is, wat benodigd mag heeten.

Over dit land zult gij regeeren als Koningin, en al ziet gij nu ook evenmin als wij in het koningschap een middel, dat alle kwalen heelt, een arcanum voor de ziekten der maatschappij, toch zou het eene schoone, grootsche taak zijn, wanneer gij streeft naar beterschap en de woorden in de Vorstenschol door koningin Louise op de lippen genomen, tot de uwen maaktet:

maar moeder, men kan pogen, strijden
En als de taak te zwaar is voor z'n schouder,
Dien overdragen op wie sterker zijn,
Of met het kwijnend volk vergaan!

Tot zoover de schrijver. Men ziet, hij is nog al optimist. Hij denkt dat zijn stem zal doordringen tot de koningin. Maar zij, die alleen haar volk ziet achter een cordon van militairen, of leert kennen van de officieele leugens haar toegediend door de bourgeois-galarokken, zij zal nooit een koningin van het Volk kunnen zijn? Domme illusie! Zij kan niets anders zijn dan een opgewarmd ideaal van de ideaalooze bourgeoisie, zij kan niets anders wezen dan de zon, de oranje-zon voor de fatsoenlijke, uitbuitende, wel-voldane bourgeoisie, bour-zoi-sie.

X.

*) Noot van X. Men zal zeggen: er is een Veiligheidswet. Maar die voorziet in de eerste plaats niet in den overmatigen arbeid. En slechts heel zwakjes in den ongezonder arbeid. Als iemand werkelijk eens nauwkeurig als particulier nagaat de werking van onze sociale wetten, zooals schrijver dezes getracht heeft, dan zal men verbaasd staan over de vele onduikingen van de patroons en de tegenwerking van de arbeiders zelf. De arme inspecteur, die eerst heel beleefd een bezoek gaat brengen bij den patroon, vermoedt niet dat in dit gezellige half uurtje hij zijn plicht verzaakt, en hij komt te staan voor veiligheidsmaatregelen, die onmiddellijk weggenomen worden na zijn vertrek, hij ziet kinderen geheel comme-il-faut eten buiten de werklokalen, terwijl zij 'n oogenblik te voren nog gezellig hun boterham aten bij hun werkplaats.

Zoo herinner ik mij eene overtreding van de Stoomwet, die genegeerd werd met volle voorkennis van den Staatsambtenaar belast met het toezicht:

Een nieuwe stoomketel moest bekleed worden, en daarvoor is noodig hem te verwarmen tot 2 à 3 atmosferen. Nu mag volgens de stoomwet dit niet gebeuren zonder toestemming van den ingenieur van het Stoomwezen. Toch gebeurt dit overal. Het ongeluk wilde, dat er een peilglas sprong, een werkmans hand verbrande. Overeenkomstig de veiligheidswet gaf de patroon dit, langs den Burgemeester der plaats, aan bij den Inspecteur van den Arbeid. Deze correspondeerde met den ingenieur van het Stoomwezen en zoo kwam die informeren bij den patroon. Er werd eene overtreding van de Stoomwet geconstateerd, maar niet gevolg er aangegeven, omdat zoo iets bijna dagelijks gebeurd en zulke kleine overtredingen worden herhaaldelijk genegeerd, en ook de kantonrechters zorgen dikwijls, door grootere overtredingen met het wettelijk minimum te straffen, de uitwerking van de Arbeids- en Veiligheidswet zeer illusoir te maken.

Onze tegenwoordige sociale wetten zijn lapmiddelen en worden door velen zoo geaccepteerd. Maar zij, die hun uitwerking en naleving onpartijdig bestudeeren zullen erkennen, dat het een gevaarlijk lapmiddel is, omdat het de menschen doet insluimeren met het rustige idee „nu ja voor de gezondheid en veiligheid van den arbeider is nu gezorgd!”

**) Zooals men weet verbiedt de Arbeidswet kinderen beneden 12 jaar te doen arbeiden. Maar hij, die wel eens een bloedeloos met aardappelen en brood gevoed proletariërskind van 12 jaar gezien heeft, zal de bepaling van die wet „het aantal uren arbeid mag niet meer dan elf bedragen” als bittere ironie beschouwen. Elf uren arbeid voor een kind beneden 16 jaar, voelt gij wat dit is, fuisende studenten? En als zij 16 jaar geworden zijn, dan mag de kapitalist alles er mede aanvangen, een jongen (ziet gij ze wel eens, goed doorvoede bourgeois?) van 16 jaar mag dan zijn slecht ontwikkeld fysiek gestel gaan blootstellen aan vergiftige dampen, aan gevaarlijken, aan overmatigen arbeid, met volle goedkeuring van den ontwikkelden bourgeois! Bovendien is de Arbeidswet beschermende vrouwen, niet krachtig genoeg en het Toezicht onvoldoende, om het zoo verschrikkelijke zweet-systeem te kunnen bestrijden. En zij die weten, wat het zweet-systeem is, zullen hun schouders ophalen voor de ministeries, die meenen „sociale hervormingen” tot stand te brengen.

Luccheni Veroordeeld!

Ik citeer!

Uit het getuigenverhoor:

Een der getuigen verklaarde, dat Luccheni hem had verzekerd, dat als hij / 25 had gehad, hij niet de keizerin van Oostenrijk zou hebben vermoord: hij zou naar Italië zijn gegaan en op koning Humbert een aanslag hebben gepleegd. Luccheni bevestigde dit. Aan een gendarme had

Luccheni verteld, te zijn gekomen om den hertog van Orleans te vermoorden, maar tot zijn spijt was hij te laat geweest: de hertog was al uit Genève vertrokken. Hij had erbij gevoegd: De dagen van den hertog van Orleans zijn toch geteld: vóór een jaar verlopen is, zal hij zijn portie hebben. Luccheni bevestigde dit.

Hij verklaart verder, dat hij door de ellende tot zijn daad is gedreven.

Ik ben, zegt hij met groote gebaren, van mijn geboorte af ongelukkig geweest. Mijn moeder heeft mij verstooten op den dag, dat ik het levenslicht zag. Ik heb leeren lezen en schrijven in het armenhuis te Parma.

Vraag. Gij zijt een goed soldaat geweest, maar eerst hebt gij u aan den dienst een jaar lang onttrokken?

Antwoord. Ik was te Buda-Pest, en had geen geld om naar Italië terug te gaan.

V. Als bediende waart gij gezien bij uw meester. Waarom zijt gij heengegaan?

A. Ik wilde geen dienaar zijn.

V. Sedert wanneer zijt gij anarchist?

A. Sedert ik soldaat ben geworden.

V. Hebben uw kameraden u overtuigd?

A. Neen, ik heb mijn eigen ideeën.

V. Wat wildet gij bereiken met uw daad?

A. Ik wilde mij wreken over mijn leven.

V. Hebt gij gedacht, welk een afzichtelijkheid het is uw naasten te dooden?

A. En zij dan? Hebben zij eraan gedacht, welk een afzichtelijkheid het is, ons negentien eeuwen lang te vervolgen?

V. Hebt gij berouw?

A. Volstrekt niet.

V. Als gij het nog eens kondt doen?

A. (heftig). Ik zou het zeker weer doen.

De aan den moordenaar toegevoegde advokaat pleitte verzachtende omstandigheden. De jury nam aan dat Luccheni de keizerin heeft vermoord met voorbedachten rade, en van uit een hinderlaag. Hij werd door de rechtbank veroordeeld tot levenslange gevangenisstraf.

Uit „een Anarchistische moordaanslag”.

(Hie Jrg. In den Nevel).

„Daarom is een door 'n anarchist bedreven aanslag niet slechts geen misdad, maar een daad, die door de moraal onzer tijden gewettigd is. Een anarchist is een dweeper, een dweeper met de gevoelens gelijkheid en vrijheid. En daarmee zeg ik niets verkeerd van hem. In zulk dweper is iets moois — in alle dweper is iets moois. Maar 't is lastig voor 't nuchtere volk, dat eet en drinkt en slaapt en liefheeft . . . misschien.”

„De anarchisten kiezen voor slachtoffers onschuldige burgers, maar die zij haten om hun bourgeois-zijn. Menschen, gedreven door de passie van te dooden, wat hen in den weg staat, kijken niet meer toe of wie zij treffen braaf zijn of slecht: zij zien slechts een vijand.

Uit „Kamertjeszonde” van Habbema:

„In zulk een verkankerde maatschappij had geen enkel individu schuld, onderging ieder het noodlot der omstandigheden, was er geen sprake van „vrijen wil” ten goede of ten kwade.”

J. v. D. W.

Over de „Kinderbond”.

Dinsdag 1 November hield juffrouw M. Jungius hier een lezing over de Kinderbond in verband met het humanitair streven onzer dagen.

De belangstelling was niet groot. Het publiek was niet talrijk. Over de burgerij wil ik niets zeggen, maar waarom er zoo weinig studenten, waaronder er toch velen zich voor publieke kwesties interesseeren, waren, is me een raadsel.

Zij, die er niet waren, hadden ongelijk. Ze hadden op 'n aangename wijze kunnen kennis maken met een streven, dat nauw samenhangt met het bewegen van dezen tijd.

Is het niet in onze dagen, of men aan alle kant krachten aan 't werk ziet om, ieder op zijn gebied, te trachten het leven tot een ding van vreugde en geluk voor allen te maken?

En waar nu 't groote doel van 't werk iets analoog is, daar kan ik me niet begrijpen, dat alle arbeiders elkaars werk niet zouden beschouwen met sympathieke belangstelling.

De forsche groep socialisten aan 't strijden vooral voor de economische verbetering der maatschappij, de feministen in hun strijd voor de belangen en rechten der vrouw, de menschen van het humanitair streven, de drankbestrijders, de anti-vivisectionisten en zoo vele anderen, zijn zij niet alle strijders, ieder op hun manier, voor iets innigs verwants?

En hebben zij niet allen gemeen ook, dat ze 't gebied der individueele pogingen en droomen verlaten hebben, dat ze een systeem hebben gebracht in hun idee en aldus een werkzaam aandeel gaan nemen in 't sociaal streven van dezen tijd.

En daarom lijkt het me, dat kennis nemen van de bedoeling van de „Kinderbond”, dat een uiting is van 't streven van humanitairisten, ook op onzen weg ligt.

Ik wil daarom trachten hen, die er niet waren eenigen indruk te geven van de lezing van Juff. Jungius, door er een overzicht van te geven.

Het spijt me, dat redenen van practisch belang zich tegen een volledige opname zouden verzetten, want ik heb 't gevoel, dat ik noodwendig slechts een flauwe afschaduwning kan geven daar, waar ik zooveel liever zou hebben, dat het origineel zelf, stralend van kracht en leven, flink in zijn doorwerkte eenheid, waar zoo moeilijks iets uit te lichten is, verscheen.

* * *

*) „De Nederlandsche Kinderbond wil op kinderlijke wijs de kinderen doen deelen in de ontwikkelingsbeweging van onzen tijd (of liever van alle tijden), die zich heenstrekt naar dat heerlijk doel, kennen, liefhebben, eerbiedigen van al wat leeft en die te niet wil doen het wreede blinde drijven onzer oer-natuur, 't misbruiken van macht, dat nu nog alom zich openbaart en zoo onzegbaar veel leed veroorzaakt.”

Immers Art. I der statuten luidt: de vereeniging Ned. Kinderbond is opgericht met het doel, om reeds bij de kinderen rechtvaardigheid en meegevoel jegens al wat leeft aan te kweeken, en ruwheid en baldadigheid tegen te gaan.”

De bond is een naar omstandigheden gewijzigde navolging van de „Bonds of Mercy” in Amerika en Engeland. De spreuk van deze was: „Vrede op aarde, in menschen een welbehagen” en „barmhartigheid jegens alle levende schepselen.”

De Ned. bond vatte dit samen tot „Vrede op aarde in alle levende schepselen een welbehagen.”

„Want waarom zou de mensch alleen zooveel meer welgevallig zijn aan de almacht, dan de andere maaksel van haar hand?”

Het beantwoorden van deze vraag brengt Juff. Jungius tot 't ontwikkelen van ideeën over het humanitairisme, waar ze een warm pleidooi voor houdt.

Allereerst de vraag, waarop de hoogmoed, die uit deze zin spreekt, zich baseert.

Zien wij ons in onze zwakheid niet veel dichter bij de ons omringende natuur staan, dan bij het volmaakte en dat te sterker, naarmate wij dieper trachten door te dringen in de grootheid der schepping en haar heerlijke eenheid en vastheid en grootheid meer leeren kennen.

„De erkenning hiervan doordringt ons van een sterk verantwoordelijkheidsgevoel, onszelven in harmonie te doen zijn met die eindelooze schoonheid, die stil en vast wij zien heerschen van af de kleinste trillingen der atomen tot in de teerste uitingen van zielsbeweging.

Zoo door ootmoed heen, we komen tot een blij één-onsvoelen met het al; door zelfvernietiging tot zelfvolmaking.

Zoo is de ontwikkelingsgang der ziel en deze openbaart zich in het humanitair streven, waarvan de stuwkracht is: evolutie van het medegevoel.”

Ver zijn we nog niet gevorderd: „medegevoel met 't voorgeslacht en verafstaande bestaat; medegevoel met onze omgeving, d.i. met al de ons omringende, voelende en willende wezens, begint van zeer verre te naderen; medelijden met het nageslacht ontbreekt ten eenenmale.”

Dit komt door gebrek aan geloof. Grooter en hooger meegevoel schijnt in strijd met ons belang, omdat 't dikwijls in strijd is met 't momenteel belang, terwijl 't besef nog niet doorgedrongen is, dat onze persoonlijkheid in diezelfde mate wint.

*) Tusschen aanhalingsteekens staat wat letterlijk of bijna letterlijk uit het manuscript der lezing is overgenomen.

„De evolutie van het medegevoel te doen zien, als iets goeds en begeerlijks is mede een der factoren van het humanitair beginsel, dat we zien werken overal, waar in eenig opzicht zwakkeren worden ontzien en opgeheven, waar lafhartigheid en ruwheid der overmacht wijkt voor invloed van een welgeleide liefde.”

„We zien het werken in talrijke bewegingen van onzen tijd, bewegingen, die noodwendig samengaan, uitvloeisels als zij alle zijn van een oorzaak: het teeder worden van onze ziel.

Ook het recht der dieren op leven en vrijheid in zoover wij menschen dit voor onszelf eischen, zal daardoor erkend worden.

En ook de mogelijkheid dat recht te eerbiedigen, zal in de volheid der tijden ontstaan.

Immers: „het is niet aan te nemen, dat een zedewet in onze harten zou gaan ontwikkelen, zonder dat diezelfde macht, die haar deed ontstaan, ook de middelen schonk om hare geboden te vervullen.”

Die kiemen van deze humanitairistische gevoelens in de kinderzielen — 't volk der toekomst — neer te leggen is het doel van den Kinderbond.

Dat daarbij de verhouding tot 't dier eene belangrijke rol speelt is duidelijk. De dieren staan kinderen 't meest ter beschikking tot machtsmisbruik.

Gewone leden zijn alleen kinderen van 8—16 jaar, die geldelijk niet bijdragen; volwassenen kunnen zijn, buitengewone leden, commissie-leden of contribueerenden, terwijl de vereeniging 't voorgesteld doel tracht te bereiken door:

a. het houden van bijeenkomsten op geregelde tijden met clubjes van een zeker getal kinderen, onder leiding van daartoe bevoegde personen (commissie-leden).

b. het verspreiden van goede lectuur.

c. huisbezoek en het geven van moreelen steun of raad waar dit noodig of gewenscht mocht blijken (natuurlijk alleen moreele steun, van financieele is natuurlijk geen kwestie).

De kinderen moeten zooveel mogelijk gerecruteerd worden uit alle standen der samenleving.

„Om de veertien dagen komen nu de jonge leden van alle stand en leeftijd in clubjes van ongeveer 12 à 13 te zamen, onder leiding van een dame of heer-commissielid, die door voorlezen, vertellen, platen kijken, besprekingen, zingen, het uitleenen van boeken uit een zeer zorgvuldig samengestelde bibliotheek, wandelingen, allengs de kinderen het oog tracht te openen voor het doel van den Bond en hun harten te neigen tot willen in de gewenschte richting”.

De clubjes mogen niet te groot zijn, want vooral 't persoonlijk spreken, 't intiem vertrouwelijks praten met de kinderen om te weten, wat er in hun omgaat is van 't hoogst belang.

Als een kind vier keer een vergadering heeft bijgewoond en daarna te kennen geeft te willen blijven komen, krijgt het een kaart mee met deze opwekking: „doe uw best om goed en vriendelijks te zijn jegens alle levende schepselen” en wordt als lid opgenomen.

En nu gaat juffrouw Jungius na, wat al gesprekken er naar aanleiding van deze woorden met kinderen kunnen gehouden worden, waarvan ik de leidende gedachten wel het best weergeef met deze woorden: „Want we moeten ons zelf en de kinderen leeren voornaam te zijn met die voornaamheid, die niet wil, dat tot eenig momenteel belang of genoegen allerlei voelende, willende levens zouden worden geofferd, vernietigd, verkracht, verminkt, misbruikt.

In den aanvang zal de uiting van dit nieuwgewekt-meegevoel iets moeilijks zijn. Maar door 't zorgvuldig in 't kindergemoed aan te kweeken zal men zoover komen, dat 't uiten ervan eene vanzelfheid wordt, een onbewuste, onwillekeurige reflexbeweging.

Voorts tracht de Kinderbond — hier doe ik een greep uit de rijke schat onderwerpen, die de geachte spreekster aangaf — eigendunk, wreedheid en zelfzucht in hunne talrijke uitingen tegen te gaan, hebzucht en grootdoenerij, ongeoorloofde verzamelwoede tegen te gaan, verantwoordelijkheidsgevoel, rechtvaardigheidsgevoel en zedelijks moed op te kweeken, de kinderen in te prenten zich te goed te achten om iets laags te doen en hun ongelijks ruitelijks te leeren erkennen.

Daarop deed de spreekster, de aanwezigen op gracieuze wijze een invitatie om eens te komen kijken op een clubmiddag.

„Wie nu meent, dat de ernst, waarvan ons gansche werk doortrokken is, schade doet aan de vrolijkheid, die noodigen we uit om zich van het tegengestelde te komen overtuigen”. Zoo er soms iemand hierin lust mocht hebben, gelieve hij zich te vervoegen tot een der leden van het bestuur!*) De clubjes zijn voor belangstellenden steeds toegankelijk. Na eerst nog een soort apologie gehouden te hebben, dat ze het nog al eens — meer dan in dit verslag wel uitkomt — over de belangen der dieren had gehad, 'n apologie, waarbij we de warme strijdster voor de rechten der dieren hooren spreken, eindigde de spreekster met den wensch uit te spreken, dat de Kinderbond zou groeien en bloeien, maar dat ze later zou blijken overbodig geworden te zijn, omdat elk huisgezin dan doortrokken zou zijn van een geest van ernstig-diep-humanitair bedoelen.

* * *

Misschien zijn er, die na lezing van het bovenstaande veel symphathie voor de „Kinderbond” voelen en in wie opkomt deze vraag: „Wat kan ik doen om te helpen?”

Het optreden als leider van een clubje lijkt me voor studenten niet heel geschikt, maar finantieele steun — en de afdeling Delft heeft die nodig — zal hartelijk welkom zijn. Zij, die die willen geven, worden verzocht zich te wenden tot Mevrouw Rooker, Oostsingel 76, of den schrijver van dit verslag

J. R. VAN MUSSCHENBROEK.

*) Het bestuur bestaat uit: Mevr. C. v. d. Hucht-Kerkhoven, Pres. (Surinamestraat 38, den Haag); Mej. C. H. Wijthoff, Vice-Pres. (P. C. Hoofdstraat 28, Amsterdam); Mevr. Arntzenius-Johnstone, Penningm. (Plaats 31, den Haag); Mevr. Goedkoop-De Jong van Beek en Donk, Secretares, (Laan van Meerdervoort 55, den Haag); Mej. S. Groshans, 2e Secretares, (Kanaalweg 43, Scheveningen); Jonkvr. E. Waubert de Puiseau, (Malakkastraat 97, den Haag); Mej. C. Rijk, (Leligracht, Amsterdam); Mej. Marie Jungius, Administratrice v. d. Afd. 's-Gravenhage, (Kanaalweg 43, Scheveningen).

Vrije Studie.

Wij hebben, tenminste officieel, studie-vrijheid. Maar die vrijheid bestaat, evenals dit in onze samenleving met de economische en politieke vrijheid 't geval is, alleen in negatieve zin. Geen verplicht collegelopen, teekenen, geen verplichte praktische oefeningen, ziedaar de geheele betekenis van onze vrije studie! Maar in onze samenleving begint men niet meer genoegen te nemen met al die negatieve begrippen en begint positieve vrijheid te verlangen, positieve economische vrijheid, waardoor aan ieder een menschwaardig bestaan zal worden verzekerd, positieve sociale vrijheid, waarbij aan ieder een „fair start” zal worden gegeven in den levensstrijd. Zoo zal spoedig onze vrijheid van studie, zooals die op 't oogenblik wordt opgevat, niet meer voldoen voor hen, die zich een ander ideaal stellen, dan „het zoo spoedig mogelijk, zooveel mogelijk geld bij elkaar te schrapen.”

Hoe is 't toch werkelijk met onze vrijheid van studie gesteld? Ik laat hier degenen, die vrije studie gelijkstellen met geen studie, natuurlijk buiten bespreking, en zal alleen schrijven over hen, die dadelijk of na een tijd van nietsdoen, gaan studeeren.

De eerste jaren zijn wiskunde en natuurkunde de hoofdschotel, al komt ook de meer eigenlijke ingenieursstudie er reeds voor een deel bij kijken (sedert 1898 ook voor de werktuigkundige ingenieurs; wij gaan wel een klein stapje vooruit, maar dat kost veel moeite en tijd; in 1865, dus 33 jaar geleden werd reeds de wenschelijkheid uitgesproken om enkele „werktuigkundige” vakken bij 't examen B op te nemen!). Wat nodig is om door B₁ en B₂ te komen, wordt nu in den kortst mogelijken tijd zoo vlug en vluchtig mogelijk bestudeerd. Een mooi B te doen is volgens velen onnoodig, immers men vraagt wel eens naar de cijfers bij 't examen C behaald, die zijn geld waard, maar of men een kraan is in differentiaal, integraal of natuurkunde heeft absoluut geen praktisch nut. Overschrijven van verslagen over oefeningen in het natuurkundig laboratorium, domweg overteekenen van burgerlijke bouwkunde teekeningen, met zijn vriend de technoloog wat scheikunde-verslagjes in elkaar knutselen, dat zijn alle dingen, die wij als heel gewoon en natuurlijk zijn gaan beschouwen, en vooral als zeer praktisch. Of hier nu misschien van moreel standpunt wat op te zeggen valt, wordt niet doordacht. Ook knoeien op examens is gewoonte

geworden, afkijken, spiertjes medebrengen, formules schrijven in logaritmen tafels, knoeien bij het keuren van materialen, alles helpt om 't B-diploma te behalen en is dus een geheiligd middel. Maar enfin, men is nog jong, op de burgerschool wordt ook geknoeid, en je kunt best een goed ingenieur zijn, zonder precies je integraalrekening te kennen!

Is B dus op de een of andere wijze achter den rug, dan komt men verder geheel in de vakstudie. Hier zou de werkelijke vrije studie geheel tot haar recht kunnen komen. Maar helaas! ook nu treedt daarvoor de examen-studie, en nog wel in meer bewusten vorm, in de plaats. Een goed examen C, met hooge cijfers, beteekent dikwijls een grootere som geld te kunnen verdienen, dan een middelmatig examen. Er wordt nu, speciaal het laatste jaar, gewoekerd met den beschikbaren tijd, om U's en G's te behalen in de hoofdvakken. Onderwerpen, die zeker voor 't examen nut hebben, worden zoo goed mogelijk bestudeerd; over boord moet alles wat niet op 't examen gevraagd wordt, elke teekening is er één, tijd besteden aan iets, dat men niet op 't examen nodig heeft, wordt synoniem met tijd verknoeien. Situatie-teekeningen worden voor zooveel 't stuk besteld, rondschrift op teekeningen tegen zooveel cent per letter aan calligrafen opgedragen. Een goed opschrift geeft een beteren indruk van eene teekening en telt misschien voor een punt meer bij de beoordeeling; je examen kan er van afhangen, en wordt in ieder geval beter; 't geld daarvoor uitgegeven komt met rente terug. Zoo wordt 't examen C bereikt, zoo wordt men ingenieur, zoo kan men geld gaan verdienen!

Even een enkel woord aan hen, die tegen deze „onthullingen” zullen protesteeren; 't beschreven geknoei is goddank nog lang niet regel, maar 't komt voor, en ik vind het beter openlijk op deze misbruiken te wijzen, omdat dit eenige en de eenigste kans geeft ze te verminderen. Ook zijn zij geenszins hoofddoel van dit schrijven.

Ik wenschte te wijzen op 't feit, dat eene studie, zoo interessant als de onze, geheel ontaard is in eene examenstudie. Met liefde voor 't vak zelve te werken, zich in te werken en te verdiepen in de zoovele belangwekkende en fascinerende technische onderwerpen, hier te werken om als ingenieur 't beste te kunnen geven, waartoe ieder naar zijne capaciteiten in staat is, en mede te werken aan den vooruitgang van techniek, verkeerswezen enz., is helaas nog slechts een ideaal.

In plaats van een schare jonge mannen, opgaande in 't vak, dat zij zich gekozen hebben, blakende van ijver om met elkaar te werken in 't belang van allen, vindt men een troep menschen met 't doel een diploma te behalen, dat hun slechts als wapen zal moeten dienen in den concurrentie-strijd, die zij na afloop van hun studie, zullen gaan strijden.

Verandering hierin moet komen en zal komen; maar dan moet in de eerste plaats de broodvraag afgescheiden worden van onze wetenschap, dan moet er gebroken worden met productie-overwinst. Onze kennis mag niet dienen om in de eerste plaats ons te verrijken, om misschien soms, maar toch slechts in-direct het algemeen belang ten goede te komen.

De wetenschap te bestudeeren om haar zelve, en die later toe te passen in 't belang van allen, dat moet onze studie, onze „vrije studie” zijn. Dit zal eerst in eene socialistische maatschappij volkomen verwezenlijkt kunnen worden; laten allen die met mij een afkeer, een walging hebben van den tegenwoordigen toestand, dan ook medewerken om te zorgen, dat binnen niet al te langen tijd het tijdperk zal aanbreken, dat men niet in Delft zal komen om geld te kunnen gaan verdienen, maar om ingenieur te worden.

D. A. VREEDENBERG.

S. D. P. C.

In aansluiting van het in n°. 6 van dit blad gepubliceerde wordt, hieronder het „Erfurter Programm” in zijn geheel afgedrukt:

De economische ontwikkeling der burgerlijke maatschappij leidt noodzakelijk tot den ondergang van het kleine bedrijf, hetwelk zijn grondslag vindt in des arbeiders bijzonderen eigendom van zijn productiemiddelen. Zij scheidt den arbeider van zijn productiemiddelen af, en verandert hem in

BIJVOEGSEL

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD

van DONDERDAG 17 NOVEMBER 1898.

een niet-bezittenden proletariër, terwijl de productiemiddelen het monopolie worden van een betrekkelijk klein aantal kapitalisten en groote grondbezitters.

Hand in hand met deze monopoliseering der productiemiddelen gaat de verdringing der versnipperde kleine bedrijven door zeer groote ondernemingen, gaat de ontwikkeling van het werktuig tot de machine, gaat een reusachtige toeneming der productiviteit van den menschelijken arbeid. Doch alle voordeelen dezer vervorming worden door de kapitalisten en groote grondbezitters gemonopoliseerd. Voor het proletariaat en voor de naar beneden zinkende middelste lagen — kleine burgers, boeren — beteekent zij toenemende vermeerdering der onzekerheid van het bestaan, der ellende, der onderdrukking, der dienstbaarheid, der vernedering, der uitzuiging.

Steeds grooter wordt het getal der proletariërs, steeds uitgebreider het leger der overbodige arbeiders, steeds scherper de tegenstelling tusschen exploiteerenden en geëxploiteerden, steeds verbitterder de klassenstrijd tusschen bourgeoisie en proletariaat, die de moderne maatschappij in twee vijandelijke legers splitst en het gemeenschappelijk kenmerk van alle industriele landen uitmaakt.

De afgrond tusschen bezittenden en niet-bezittenden wordt nog vergroot door de in den aard der kapitalistische wijze van voortbrenging liggende crisissen, welke steeds omvangrijker en schadelijker worden, de algemeene onzekerheid tot den normalen toestand der maatschappij maken, en het bewijs leveren, dat de productieve krachten der hedendaagsche maatschappij boven het hoofd zijn gegroeid, dat de bijzondere eigendom van productiemiddelen onverenigbaar is geworden met hun doeltreffende aanwending en volledige ontwikkeling.

De bijzondere eigendom van productiemiddelen, welke voorheen het middel was om den voortbrenger den eigendom van zijn product te verzekeren, is thans het middel geworden om boeren, handwerkers en klein-handelaren te onteigenen, en de niet-arbeiders — kapitalisten, groote grondbezitters — in het bezit van het product van de arbeiders te stellen. Alleen de vervorming of overgang van den kapitalistischen bijzonderen eigendom van productiemiddelen — den grond, mijnen en groeven, grondstoffen, werktuigen, machines, middelen van verkeer — in maatschappij-eigendom, en de overgang der waren-productie in socialistische voor en door de maatschappij gedreven productie, kan bewerken, dat het bedrijf op groote schaal, en de steeds toenemende productiviteit van den maatschappijelijken arbeid, voor de tot dusver geëxploiteerde klassen in plaats van een bron van ellende en onderdrukking tot een bron der hoogste welvaart en van algemeene harmonische volmaking zal worden.

Deze maatschappelijke vervorming beteekent de bevrijding, niet alleen van het proletariaat maar der geheele menschheid, die onder de tegenwoordige toestanden lijdt. Deze bevrijding kan echter slechts het werk der arbeidersklasse zijn, omdat alle andere klassen, niettegenstaande haar onderlinge geschillen, op de basis staan van den bijzonderen eigendom aan productiemiddelen, en het behoud van de grondslagen der tegenwoordige maatschappij tot gemeenschappelijk doel hebben.

De strijd der arbeidersklasse tegen de kapitalistische uitzuiging is noodzakelijkerwijze een staatkundige strijd. De arbeidende klasse kan zonder staatkundige rechten haar economischen strijd niet voeren en haar economische organisatie niet verwezenlijken. Zij kan den overgang der productiemiddelen in het bezit der gemeenschap niet tot stand brengen, zonder in het bezit der staatkundige macht te zijn geraakt.

Dezen strijd der arbeidersklasse tot een bewusten en van één plan uitgaanden kamp te vervormen en hem zijn noodwendig doel aan te wijzen — dat is de taak der sociaal-democratische partij.

De belangen der arbeidersklasse zijn in alle landen met kapitalistische wijze van voortbrenging dezelfde. Met de uitbreiding van het wereldverkeer en der productie voor de wereldmarkt wordt de toestand der arbeiders van elk land steeds meer afhankelijk van den toestand der arbeiders in de andere landen. De vrijmaking der arbeidersklasse is dus een werk, waarbij de arbeiders van alle beschaafde landen gelijkelijk belang hebben. In deze betuiging gevoelt

en verklaart Duitschland's sociaal-democratische partij zich één met de arbeiders van alle overige landen, die zich van hun klasse bewust zijn.

Duitschland's sociaal-democratische partij voert dus geen strijd voor nieuwe klassen-voorrechten, maar voor de opheffing der klassen-heerschappij en der klassen zelve, alsmede voor gelijke rechten en gelijke plichten voor allen, zonder onderscheid van geslacht of van afstamming. Van dit standpunt bestrijdt zij in de tegenwoordige maatschappij niet slechts de exploitatie en de onderdrukking der loonarbeiders, maar elken vorm der exploitatie en der onderdrukking, onverschillig of deze tegen een klasse, een partij, een geslacht of een ras is gericht.

Polemiek.

Mijne heeren!

Nu moet ik spreken, 'k moet, ik mag niet langer zwijgen! tot twee keer toe heb ik gewacht of misschien een ander 't vóór mij wilde doen; maar 't is niet gebeurd. En 't is tot U mijne heeren Sociaal-democraten, dat ik mij zal wenden, want ge hebt gewond en gekwetst, ge hebt gescholden en voor leelijk uitgemaakt, wat mooi was en edel. Lang heb ik voor U gevoeld, waarlijk gevoeld, omdat ik vast geloofde, dat gij het wel meendet, dat gij dacht en wildet verbeteren, wat slecht was in Uw oogen en ook in de mijne. Al kon ik niet met U mede gaan, toch heb ik U geëerbiedigd, omdat ik weet dat Uw streven was enkel voor 't goede en Uw werken eveneens. Dat gij Uw eigen ideaal verdedigt en er voor opkomt, dat gij het socialisme voorstaat, dat alles is mooi, zoo lang gij het doet uit een werkelijk mooi streven; maar dat gij 't mooie in wat de bourgeoisie bezit, neerhaalt en treedt onder uw voeten, ziedaar, dat is iets wat ik mij niet kan begrijpen. Ik beoel de Kroning. Gij allen scheldt op de feestelijkheden. Gij allen tiert tegen de toen heerschende vreugde, ziet slechts dronken menschen, die zoowat voor de leus oranje boven zingen en komt heftig op, tegen wat in Uw oogen slechts praal en pronk is geweest in deze tijden. Is het zwakte van U, dat gij zoo iets doet of is 't een fanatiek drijven voor Sociaal-democratie?

Gij, die zegt voelende menschen te zijn; voelt gij niet 't mooie, 't ontzettend mooie van een arme proletariër, die nog spaarpenningen, hout en spijkers en groen en lampionnetjes over heeft om oranje te vieren voor Nederlandsch vorstin? Neen? voelt gij, dat niet? Of dacht gij werkelijk, dat zulk een arme kerel, die versiering aan zijn dikwijls schamel huis zou maken alleen, omdat nu maar een paar bourgeois het in den kop hadden gekregen met een meisje te pralen en te pronken onder veel prachtvertoon. Dacht gij dat werkelijk mijne heeren? Ja? Nu, geloof dan van mij gerust, dat dat niet zoo is! Heusch ik durf 't U verzekeren. Ik voor mij heb altijd gedacht aan het „penningske van de weduwe” en ik heb dit nog mooier gevonden. Want, werkelijk, in onze steden waren de armste buurten dikwijls het mooist versierd en waarvan zou dat anders zijn dan van eenige spaarpenningen, wat hout en spijkers en groen en lampions?

Mijn plan is volstrekt niet hier voor de bourgeoisie op te komen. Zij is in mijn oogen misschien nog een grooter onding dan de Sociaal-democratie. De bourgeoisie moet zich zelve maar redden, als ze sterk genoeg is zal ze niet-, als ze het niet is, zal ze al bezwijken voor de Sociaal-democratie. De bourgeoisie laat mij absoluut koud, maar toch heeft zij zeer veel schoons in haar bezit en ik kom hier op tegen 't neerhalen van dat mooie, dat werkelijk-mooi.

Kom mij niet aan met praatjes, dat het slechts inbeelding van mij is. Werkelijk mijnheeren, ik behoor niet tot die bourgeois, die slechts dan gaan nadenken, wanneer ze wat blauw porselein en mooie overgordijnen voor zich zien; ik heb eerder leeren nadenken, dan denken aan blauw porselein, en het mooie in deze maatschappij heb ik wel degelijk gevoeld.

Zoo heeft mijn jongenshart voor Oranje geklopt, omdat ik er eerbied voor gevoelde, als ik hoorde van zijn groote daden. En... ik durf het er wel bijvoegen, dat heeft het

in iedere jongen, die een hart had. Waarom moeten wij dan, alleen omdat het systeem „Socialisme” het verbied, dat gevoel onderdrukken. Het mooie in alles te kunnen zien, dat is een groot geheim des levens, dat meer geluk zal brengen, dan honderd nieuwe systemen van staten. Nog eens dus: voor uw groot mooi streven mijn sympathie; maar indien gij daardoor verplicht wordt iets minstens even schoons omver te halen, dan laat daar Uw socialisme en drijf niet langer fanatiek en blindweg naar dat eene doel.

G. D. JORDENS.

Wetenschappelijke Proletariërs.

REPLIEK.

Ik verheug mij over het verzet dat mijn artikel uitlokte. Ik wil den strijd van vooruitstrevende tegen vooruitstrevende, van socialist tegen wie waant socialist te zijn. Mijn bedoeling was niet een opwekkend woordje te richten tot al die jonge, vrije mannen die student zijn en anders niet, die hun klasse-standpunt verlaten hebben, van zelf, doordat ze student zijn, in de vier jaren van hun leven dat zij op de brutaalste en aanstellerigste wijze van hun klasse-privilegie profiteeren — ik geef elke hospita gelijk die het bij driemaal roepen laat, en hoe lang wordt er in Delft al niet geschreeuwd — neen, laat wie een rustigen slaap geniet, genieten blijven — maar mijn bedoeling was een begin te maken met het ordenen der ideeën die wakkere menschen bezielen.

Vandaar dat verzet hunnerzijdsch tegen eenzijdigheid, dogmatiek of hoe men het wil noemen, mij zoo te pas komt. Gemakkelijker is het een gesprek te voeren dan zich in redevoeringen uit te moeten putten. Wij zeggen het altijd: debat gewenscht. En hoe heftiger, hoe liever.

Ik wijs er op dat van de vijf schrijvers óver het stuk, vier maar bestrijders van het stuk mogen heeten en dat deze vier het onderling volstrekt niet eens zijn — voor zooverre zij naar zakelijkheid trachten.

Gegriefd, beleedigd voelt zich Th. v. d. Waerden door de bewering die gevarieerd door mij wordt uitgesproken: pas wanneer een student materieel binnen is wordt hij socialist.

En wat verzekerd X?

„Wij kunnen nooit leven als de hand-arbeider. De geestelijke arbeid is veel fijner, veel gecompliceerder dan de handen-arbeid. Ik bedoel niet een blauw servies of overgordijnen. Ik bedoel boeken, tijdschriften enz. Ik bedoel al de lieve vrienden, die onzen geest kunnen verfrissen. Ge weet heel goed hoe ik medelijden heb met ons volk, met hun ellendigen toestand. Maar zouden wij iets kunnen doen voor onze zaak, als wij moesten leven als een gewoon proletarier? Als onze geest dagelijks afgestompt werd, voortdurend bezig gehouden en gepijnigd door de vraag naar brood, zouden wij ons dan met kracht kunnen weren tegen onzen gemeenschappelijken vijand, de sluwe bourgeoisie?”

Zonder het zoo precies uit te leggen, veronderstelde ik hetzelfde. Alleen vergist X zich in de oorzaak. Niet de gecompliceerdheid onzer arbeid maar de luxe onzer opvoeding geeft ons die materiele behoeften. Ontwikkelde, hersen-arbeid verrichtende geboren proletariërs hebben die behoefte niet. Kijk in de socialistische beweging. De redakteur van de „Sociaal-demokraat” verdient f15,— in de week en heeft vermoedelijk geen aandeelen in de Delimaatschappij. Het in de plaats stellen van boeken en vrienden voor overgordijnen en blauw servies is wezen en schijn trachten te verwarren. Wij meenen allebei: wij hebben behoefte om zóóveel geld te verdienen, is het niet? Wilt u boeken koopen en vrienden zien, ik wil ze in een salon ontvangen en te eten geven van een blauw servies. Verlangt u te lezen en te praten, ik verlang naar wat moois om me heen. Mijn aanduiding is juist want ik doe eerlijker uitkomen dat het stoffelijke behoeften zijn — en dat zijn het, getuigen ontwikkelde arbeiders.

Samen staan wij met onze meening tegenover die van Th. v. d. W., die mij wellicht misverstaat. Mijn bedoeling is niet geweest, kon niet wezen en is met onwil ook maar uit één mijner gezegden te lezen, dat men pas over socialisme aan het denken gaat als er uitzicht op een baantje is, maar wèl dat studenten die socialistisch handelen, dus

zich comprometteeren, vóór ze zeker zijn tóch een baantje te krijgen, hooge uitzonderingen vormen. Tot hongerlijden is niet één procent der roode studenten bereid. En met reden niet. Het socialisme zou er — zie de preciese uitlegging van X — even slecht bij varen als de lijder. Natuurlijk is onze overtuiging langzamerhand geworden, maar die overtuiging zou nooit bij machte zijn ons tot principieel handelen, d. w. z. tot het naar vermogen propageeren van het socialisme aan te zetten indien neerwerping in de volksklasse daar het gevolg van ware. Uitzonderingen daargelaten. Een bewijs voor de juistheid dezer meening biedt de werkelijkheid. Zoek eens na hoeveel leden van onze klasse om hunne overtuiging, ik zeg niet schaa hebben geleden, maar leven van f15,— in de week. Geen tien. Of zit dat speciaal in de Delftsche lucht?

Th. v. d. W. vindt dat oppervlakkige vergelijking van de zinnen: „Men heeft mooi praten van den geleerden loonarbeider die tot den kapitalist in gelijke verhouding zou staan als de handwerksman”, en „Zij zijn de meest gecompliceerde en best onderhouden werktuigen der kapitalisten, maar werktuigen zijn zij”, reeds genoeg zegt. Misschien hem. Weet hij dat in de eerste wordt gesproken van stoffelijke behoeften alléén en kunnen van machines de stoffelijke behoeften niet rijkelijk bevredigd worden, terwijl het toch machines blijven? In ieder geval heeft X deze beide zinnen té oppervlakkig vergeleken. Want hij beweert dat ze met elkaar in strijd zijn. Maar hij weet nog wat anders. Als de wederzijdsche vrouwen ruzie krijgen, of het gezicht staat niet aan, wordt de geleerde proletarier broodeloos gemaakt. Gewis; om zoo'n soort reden werd eeuwen geleden Malborough al teruggehaald. Maar hoe is het bij-god toch mogelijk dat iemand die iets beweren wil met zulke méér dan onhandige voorbeelden aankomt. Neen, om zulke redenen ontslaan patroons hun arbeiders niet, geleerden zoomin als niet-geleerden. Dat is uitzondering, geen wet. Dat mag voorkomen — het heeft geen economische beteekenis. Ik ken even goed vertellen, dat twee compagnons die samen goede zaken maakten, van elkander zijn gegaan, omdat het zoontje van den een het zoontje van den ander in den vinger heeft gebeten.

En de buitverdeeling. De geleerde loonarbeiders hebben voor het meerendeel een zeer goed stoffelijk bestaan (in Nederland ten minste). Meestal aandeel in de winst. De prijs die hun voor hun arbeidskracht betaald wordt is, dunkt mij, grooter dan de ruilwaarde van de waarde die zij door te arbeiden in waren helpen ophoopen. Met zekerheid kan deze vraag niet beantwoord worden. Men kan niet nagaan hoe groot de waarde van waren door enkel hersenarbeid verkregen, is, omdat er geen waren zonder hulp van handenarbeid worden gemaakt. En enkel bij de ruil der waren verschijnt hun waarde. Het blijft dus bij een: mij dunkt. U dunkt anders dan mij.

Vervolgens ideaal, goed recht van overtuiging en wat dies meer zij.

Hoe hebt ge uw idealen gevormd? Ge hebt gezien dat zooals het nu is, alles leugen is en diefstal. Toen hebt ge, gedreven door uw zucht naar waarheid, naar goedheid, naar schoonheid zoo ge wilt, u een betere wereld gedacht. Niet een hersenschimmig droomenland stelt ge u voor, als ik het wel heb, maar een maatschappij die behalve waar, goed en schoon, ook mogelijk is, misschien, naar uwe opvatting méér dan mogelijk: noodzakelijk. Dan zijn wij het eens. Nu streeft ge naar die fantasie, het bloeisel van uw voelen en denken. Maar vergist ge u dan niet met te denken dat ge aan dat ideaal, aan uw eigen fantasie, kracht kunt ontleenen om ervoor te strijden? Ge keert de zaken om. Uw zin voor waarheid gaf uw verbeelding de kracht een ideaal te scheppen. Die zelfde zin voor waarheid of voor wat ge hebben wilt, maar die levende kracht in u, leidt u, dag op dag. Ge streeft niet naar een doel maar ge voldoet aan uw geestelijke behoeften (waaronder moreele mogen wezen). En wilt ge dit nu spelen met woorden noemen, best, maar ik ben niet begonnen. Gij verwijt mij geen ideaal te hebben.

Het recht eener overtuiging heeft ieder. Maar niet ieder die een overtuiging heeft, heeft het recht zich sociaal-demokraat te noemen. De socialistische leer kan men, voor zooverre men ze kent, aanhangen, zonder nog socialist te zijn. Om dien naam te verdienen moet men, naar vermogen, en het vermogen van ontwikkelde menschen is groot, deelnemen aan de beweging. En vóór men dat doet moet men voorál oppassen personen die het althans

trachten te doen, geen verwijten te maken. Het klinkt zoo mal van Musschenbroek te hooren vragen: wat heeft de sociaal-demokratie u gedaan dat gij ze zoo benadeelt? Zooals in het algemeen het slecht gestelde stuk van v. M. mal klinkt. Iemand die zegt het zich tot een eer te rekenen voor de sociaal-demokratische samenleving te strijden, die waarschijnlijk meent voor de sociaal-demokratische idee, en zich dan nog hartstochtelijk vergist, want hij strijdt voor niets anders dan zijn eigen overtuiging, die hij tracht te herbergen in het te veel als een te-huis voor daklozen beschouwde socialistische kamp — zoo iemand moest het aan in den strijd geharde mannen overlaten op te komen voor de belangen der sociaal-demokratie tegenover beginners — indien het noodig is. Zoo iemand, die niet eens lid van de S. D. A. P. is, doet beter zich te beklagen dat wij zijn ouders en verwanten beleedigen dan de handschoen op te nemen voor de sociaal-demokratie, die niets voor hem is dan een verkeerde naam voor zijne overtuiging.

Op het verlangde betoog zal hij lang moeten wachten. De bedoeling van ons optreden blijkt uit mijn artikel duidelijk genoeg. Zei hij in zijn stuk iets zakelijks, ik zou het trachten te weerleggen. Hij pruttelt maar een beetje, er valt niets te weerleggen. Dat hij geen werkelijke kritiek op mijn artikel heeft geleverd houd ik hem niet ten goede, maar verklaar ik mij uit zijne onmacht.

W. J. N. had eenige opmerkingen in het midden wenschen te brengen. De redactie begreep zijn bedoeling blijkbaar niet, want zij plaatste zijn artikel achteraan.

Wat v. d. W. en X aanleiding geeft zoo tegen mij uit te varen, mijne bewering dat stoffelijke belangen met de bourgeoisie vereenigen, geestelijke daarvan scheiden, stemt hij mij toe. Maar de moraal-rommel zit hem dwars.

Toen de bourgeoisie nog een revolutionaire klasse was, streed zij tegen adel en kerk. Zij was de derde stand en had te kampen voor hare rechten met de twee eersten. In de Fransche revolutie — dat een revolutie van de bourgeoisie was — werden adel en kerk samen opgeruimd. De koning op het schavot en de Rede koningin. Het feudale stelsel werd vervangen door het liberale en god noch vorst vond daarin plaats. Wel was die overwinning van de bourgeoisie geen beslissende, een Bourbon — en met hem het feudalisme — kwam nog terug — ik wil maar hebben aangetoond dat koningschap en kerk door de bourgeoisie bestreden werden. — Wat ik zei van het jaar '48 hier, heeft betrekking op de nieuwe grondwet. In dat jaar moest de vorst afstand doen van zijn laatste rechten. Nu is hij niet meer verantwoordelijk voor zijne daden, wat wil zeggen, dat hij geen macht meer heeft. Ik steun mijn beweringen op de Nederlandsche grondwet. Waarop steunt W. J. N. de zijne?

Tegenwoordig maakt de bourgeoisie van kroon en kerk gebruik om het volk te bedotten. Wat zij zelf al overwinende omverwierp, hersteld zij nu, niet in macht maar in aanzien, om tegen de democratie als dam te dienen. Godsdienstig hoeft men niet te zijn, maar de kerk te bestrijden is ploertig. De burgerij, al gelooft ze niet, steunt de kerk: „'t is zoo goed voor de volksklasse.”

Noemen wij nu het in de hoogte steken van de koningin en het steunen van de kerk huichelarij, dan is niet onze bedoeling ieder die zich aan deze feiten schuldig maakt voor huichelaar te schelden, neen, zoomin we elke kapitalist een dief noemen, al steelt de kapitalistenklasse. De burgerij huichelt; veel harer leden voelen en weten het niet; zij huichelen onbewust. Zoo'n tastbaar voordeel zien zij in verheffing van de kroon dat zij het vanzelf, zonder boos opzet doen. Maar veel weten het wát goed. Dat zijn lamme menschen; stelen moet men in deze maatschappij, maar te huichelen behoort men niet.

Eén wensch van W. J. N. wordt vervuld. Dat zij beginnen moeten met zichzelf en anderen zedelijk hooger te brengen, innerlijk beter te maken, enz. is aan vooruitstrevenden zóólang geleden al verteld dat zij het stellig weer vergeten zouden wezen indien het niet iederen dag werd herhaald. Die verzekering berust op een grof misverstand. Wij willen de menschen beter maken door en in den strijd om betere toestanden. De menschen de toestanden en zichzelf met-een.

Veel — genoeg nooit — zijn er die hier gekomen zijn omdat ze dan hun lievelingsvak konden bestudeeren. Dat er enkelen zijn erken ik, dat er velen zijn betwijfel ik maar hoop ik, en strijdt niet tegen mijn bewering. Er blijven er toch altijd een massa over die geen keus kunnen doen als zij de school verlaten. Voor die massa wordt door

ouders en voogden ijverig geïnformeerd hoe de markt staat. Verzuimen ouders dit te doen, dan verzaken zij hun plicht.

Vroeger was arts gewild; nu komen er een boel hier. Gesteld dat 25% der jongelingen geen lievelingsvak heeft. Het percentage is ongetwijfeld grooter. Dan is hun aantal méér dan voldoende om de wisseling in bevolking van de P. S. te verklaren. Natuurlijk is de vraag naar ingenieurs oorzaak van de toeloop der studenten. Maar omgekeerd kan uit de toeloop van studenten, het waarneembare feit, de conclusie getrokken worden dat er vraag naar ingenieurs is. Of denken X. en N. dat in '97 een zooveel grooter percentage van hoogerburgerscholieren ingenieurs-aspiraties heeft dan in '92 het geval was? Laat ze eens kijken naar de mijn-ingenieurs. Tusschen '50 en '83 waren nooit meer dan 10 mijn-ingenieurs ingeschreven, zelden meer dan 5, tusschen '88 en '96 waren er gemiddeld 15, in '97, 39 en in '98, 53. Toevallig hè? O zoo toevallig, als er geen goud, petroleum en steenkool bestond.

Onderwerping aan het burgerlijk huwelijk acht W. J. N. een dringenden eisch van onzen tijd. Ik meen integendeel, dat het menschdom er wél bij vaart als sommige personen elkander durven te beminnen vóór de burgemeester daar verlof toe geeft. De veronderstelling dat ineens iedereen dat zou doen is ongerijmd. Wij behoeven niet bij iedere handeling onszelve af te vragen: wat zou het lot der maatschappij zijn als iedereen zoo deed. We weten met groote zekerheid, dat niet iedereen zoo doen zál. De wereld is verdeeld in klassen en de heerschende, de burgerlijke zal zich blijven onderwerpen aan de burgerlijke moraal, aan de instelling van het burgerlijk huwelijk. De revolutionaire niet. Zij strijdt tegen de burgerlijke maatschappij en ontziet haar moraal niet. Zij vraagt enkel: ligt onze handeling in de richting van ons streven naar waarheid enz? Is dat het geval, dan weten wij, revolutionairen, dat we ze mogen volvoeren want door waarheid moet onze klasse zegevieren. De angst voor vrije liefde is angst voor de revolutionaire idee, angst voor wanorde, angst voor ontbinding dezer maatschappij. Die angst voelen wij niet. Wij werken aan de ontbinding dezer maatschappij, wij durven spotten met haar moraal voor zooverre die moraal zuiver burgerlijk, niet mede-socialistisch is. Dat is met de trouw-moraal het geval.

Th. v. d. W. weet met enkele woorden te verklaren, wat ik in een wel-overlegd artikel trachtte te doen — waarom studenten wel en andere bourgeois niet voor het socialisme zijn te winnen. Ik wees er op, dat hunne geestelijke belangen in strijd zijn met die der bourgeoisie, hunne stoffelijke niet; zoo komt het idealistisch-gezinde deel der studenten tot of in de nabijheid van het socialisme, het meerendeel blijft uit de buurt. Men mag het hiermee oneens zijn — ik gaf een verklaring. Neen zegt Th. v. d. W., je hebt het glad mis, ik zal het je eens vertellen, het is: „omdat een student een ander wezen is dan een bourgeois, omdat hij met zijn groote vrijheid, niet geremd door eigenbelang, nog gevoel kan hebben voor recht, voor billijkheid, omdat zijn natuurlijke humaniteit nog niet verstikt behoort te zijn in de zorg-voor-je-zelf-maatschappij.”

Hij wijst verder naar een Duitsch citaat waarin Landauer zeer voorzichtig spreekt van einen gewissen Bewegungsfreiheit, bis zu einen gewissen Grade, bis zu einenen gewissen Grade wenigstens, frei allerdings infolgedessen, bis zuziemlich hohen Grade. Al deze betrekkelijkheid in 35 regels. Maar dat brengt de zaak niet verder. Tenminste in het bedoelde citaat behandelt Landauer het hoe en waarom der betrekkelijke vrijheid veel oppervlakkiger, dan ik in mijn vorig artikel. Hij is niet zoo onvoorzichtig als Th. v. d. W., om een student heel iets anders te noemen dan een bourgeois. Dat meent deze ook niet. Hoe verklaart hij dan dat zoo 'n uiterst gering percentage (nul-komma-geen-bliksem noemden we dat vroeger) der studenten socialist wordt. Zoekt hij de oorzaak in de bourgeoisbelangen der studenten of in de onvolkomenheden van het socialisme? Onbekendheid en domheid, zooals bij het volk, brengen hier geen verklaring. Zóó dom zijn de studenten niet, en de socialistische leer schreeuwt men tegenwoordig van de daken.

Nu W. J. N. weer; die had liever een club willen hebben „om de toestanden te verbeteren” of zoo, vermoed ik. Hoewel dit ook ons doel is, achten wij het noodzakelijk de middelen die naar onze overtuiging daarheen voeren nader te omschrijven. Wij voelen ons niet geroepen om met anderen te overleggen, hoe dat doel nu wel het best

bereikt zou kunnen worden, om dan bij meerderheid van stemmen te beslissen, neen, wij bezitten een vaste, onwrikbare overtuiging en willen daarvoor propaganda maken, ook alweer niet om de overtuiging zelve, maar om aanhangers te maken voor de zaak waar wij voor strijden. Onze wensch is niet meeningen te veranderen, maar aan te zetten tot daden. Zien wij ons gedrongen meeningen te bestrijden om tot handelen te bewegen, het meeningen veranderen blijft middel. Wil W. J. N. overtuigde menschen, die strijden voor hun zaak, dogmatici noemen, mij wel, ik noem wie niet weten wat zij willen: sukkel.

Anti-socialistische besluiten zijn besluiten in strijd met het Erfurter Programm.

v. d. B. is wel de fleurigste van de vijf. Hij pakt de koe bij de horens. Hij begrijpt dat anderen dan wij tegen eenzijdigheid moeten waken. Zonder zelf te erkennen eenzijdig te zijn — ken ik toch iedere veelzijdige nul het recht toe mij eenzijdig te noemen. Laten anderen, andersdenkenden ook hunne meeningen propageeren. Ik weet wel waarom zij het laten. Hen, als ons, is het om daden te doen, niet om woorden. Maar zij, in tegenstelling met wij, hebben er belang bij zoo min mogelijk te redeneeren over hun zaken. Zij schuwen het licht. De studenten zullen, hoe minder ze praten en denken over bourgeois-politiek, des te meer er naar handelen. Door na te denken verliest men zijn geloof — in de bourgeoisie. De beste propaganda voor de bourgeoisie is — zwijgen. Pas voor haar is met recht zwijgen: goud.

Ik ben op mijn veertiende zijde schriftenpapier — ik moet het er bij laten. Mij voor op- en aanmerkingen beleefd aanbevelen houdende, verzoek ik mijn geachte clientèle voortaan wat zakelijker te zijn. Korte, duidelijk geformuleerde tegenwerpingen geven groter kans op een vruchtbaar debat dan verontwaardigde pruttel-artikels, waarin heusche bezwaren verdrinken als een druppel wijn in een emmer met water.

L.

De Zaak der Gebroeders Hogerhuis.

Het hoofdartikel van ons blad van de vorige week, mag ik niet zonder een woord van protest voorbijgaan. Immers daar wordt een smet geworpen op onze Justitie, daar wordt onze Justitie voorgesteld, als een werktuig eener bezittende klasse, in plaats van haar te beschouwen als een Macht, die ver boven de verschillende klassen staat.

Dat de Justitie in 't algemeen feilbaar is, dat heeft ons de treurige Dreyfus-zaak bewezen, maar onze Nederlandsche Justitie heeft nooit reden gegeven om haar te verdenken ooit te hebben gehandeld uit beweegredenen, die niet voortsporen uit Wet en Recht.

't Gaat niet aan, Mijnheer L., om op gezag van Troelstra en anderen onze Justitie uit te maken voor alles wat slecht is; trouwens genoemde Troelstra zal zijn rechtmatige straf ook wel niet ontkomen; daar staat de vastberaden houding, door het Hof te Leeuwarden den 10^{den} dezer aangenomen bij 't proces van Hoitenga, v. d. Ploeg en Bakker, ons borg voor.

De gebroeders Hogerhuis zijn veroordeeld, omdat de wettige en overtuigende bewijzen voor hunne schuld geleverd waren, en de beschikking van Mr. Schimmelpenninck op de aanklacht wegens meened tegen Haitsma, heeft voor ons, die onze Justitie (menschelijker wijs gesproken) als onfeilbaar beschouwen, alle twijfel aan hunne schuld weggenomen. Tegenover de meening van Prof. Simons staan zeer vele tegenovergestelde meeningen van mannen, die wij terecht sieraden onzer rechtswetenschap kunnen noemen (zie de enquête van het Volksdagblad).

De verklaringen van de ± 25 getuigen, die voor de onschuld van de gebroeders zouden moeten spreken, zijn nooit onder eede bevestigd, en hebben dus nog absoluut geene waarde. Daartegenover staan de onder eede afgelegde verklaringen van Haitsma en een vijftal anderen.

Als onze Justitie weigert deze getuigen onder eede te hooren, zooals nu gebleken is bij 't proces Hoitenga e. s., dan zal zij daar voorzeker gegronde redenen voor hebben, want in geen geval toch is de volgende aanhaling uit het Nieuws van den Dag van 9 Nov. l.l., op ons land van toepassing: „Op vonnissen wegens misdaden van twijfel-

achtigen aard steeds een toeziend, naziend en, waar noodig, herzienend oog te blijven houden, mocht in sommige landen der Justitie zelve wel extra tot taak worden gesteld”.

Hiermede hoop ik onze Justitie, de trouwe dienaars van de Majesteit van het Recht, voor zoover dit in mijne macht staat, voldoende verdedigd te hebben, en heb ik mijn plicht gedaan, door ons, die de Hogerhuis-zaak van 't juiste standpunt beschouwen, naar ik hoop, voor eens en altijd te vrijwaren tegen geschetter van L. en anderen.

V. V.

— Wie gelezen heeft en gevolgd de loop van dit geding voor de rechtbank te Leeuwarden, wie verder kennis heeft genomen van het zeer nauwkeurig en gedetailleerd onderzoek van den officier van justitie aan het gerechtshof aldaar, eenigen tijd later, bezit voor zich zelf de overtuiging, dat zij schuldig zijn veroordeeld en kan anderen verzekeeren, dat, zoo er van geen twijfel sprake wezen mag, men beter deed hunne schuld dan hunne onschuld buiten twijfel te stellen.

Het is met evenveel recht, dat iemand op deze manier over bovenstaande zaak een stukje beginnen kan, als zooals dit is geschied in het stuk van den heer L. Ik wil hier, leek die ik ben, me niet gaan bezighouden met beschouwingen over deze zaak, ik wil alleen opkomen tegen die van den heer L., die blijkbaar ook een leek is.

Neen mijnheer L., niet ieder, die onafhankelijk was van de regeering, hoopte en verlangde, dat de Hogerhuizen uit de gevangenis ontslagen zouden worden. Gij zijt overtuigd van hun onschuld, ik van hun schuld, voor zoover wij, als leeken, in deze eene overtuiging kunnen bezitten. Maar ik zou nooit uit mij zelf over deze zaak zijn gaan schrijven, gij doet dat wel, dat is uw fout.

Altijd schelden op de bourgeoisie, altijd geuren met proletariërs, zonder eenig bewijs, dat schijnt u eene liefhebberij; nu, ik zal u dit genot niet benijden, een hoop groote woorden en phrasen kan iedereen wel bij elkander krijgen.

Gij, in uwe vergelijking van de zaak der Hogerhuizen met die van Dreyfus stelt ze parallel, ik acht ze juist contrast. Gij beweert, dat, evenals daar, de onschuld gevangen gehouden wordt; ik ben overtuigd, dat dáár de (vroegere) regeering staat naast een troep schreeuweelijken, en wil het blijven-gevangen-zitten van een onschuldige, terwijl hiér de regeering, tegen een troep schreeuweelijken in, wil het blijven-gevangen-zitten van drie schuldigen.

Ik herhaal u nogmaals, mijne opinie zou ik uit mezelf nooit gezegd hebben, omdat ik die, als van een leek, van hoegenaamd geen waarde acht; ik plaats haar alleen tegenover de uwe, omdat ik die, om dezelfde rede, even hoog schat.

Ik wensch hier echter wel even in 't midden te brengen een zaak, die hierbij feitelijk niet thuis behoort, maar waartoe toch uw stukje zelf juist aanleiding geeft hier te spreken. Het is n.l. mijn vaste overtuiging, dat het voor u en voor vele andere sociaal-democraten, niet wenschelijk zou zijn, dat gedurende hun leven een socialistische maatschappij zou ontstaan, omdat ze dan zeker zouden sterven van jammer en ellende, dat ze hunne medemenschen niet meer konden uitschelden.

Neen, mijnheer L., op deze manier zult gij het bewijs van onschuld der Hogerhuizen niet leveren en even sterk als gij u verzet tegen de gevangenhouding, verzet ik mij tegen de invrijheidsstelling.

W. J. N.

Ingezonden.

Naar aanleiding van Netscher's antwoord.

'n Oordeel daarover spreek ik niet uit. Dit zou nu misschien bevooroordeeld kunnen zijn. Ook ga ik niet geestig of hatelijk persoonlijk zijn . . . en zoo. En er zou véél zijn: „en zoo"! Ik tracht me héél zacht uit te drukken . . . Nee, die dingen zijn in deze ernstige zaak wat erg goedkoop en . . . viesch! 't Volgende is slechts, wat ik nú voel met 'n Wil om goéd te zijn.

Van zijn Opvatting uit ben ik overtuigd, dat Netscher niet verkeerd heeft gedaan, in alle geval eerlijk, te goeder trouw is opgetreden (hoewel, waarschijnlijk onbewust, niet overal in zijn antwoord).

TWEEDE BIJVOEGSEL

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD

van DONDERDAG 17 NOVEMBER 1898.

Maar de vraag is: of zijn Opvatting wel filosofisch-goed is, dat is naar mijn inzien: gelukkig over alle Tijden beschouwd voor het cosmogenetisch sentiment. Is deze Opvatting en dit Uiten er van dus wel goed, niet alleen ten opzichte van Netscher, maar ook van Bob en alle „buitenlui”? En over alle Tijden beschouwd, voor zoover men na kan gaan?

Ik vraag: is de Toon, de Manier van antwoorden, de Zin van het antwoord, 't Z66-veel-aanwrijven wel goed? Wat betreft de Toon, de Manier, geloof ik nu zelfs al objectief te mogen verklaren: nee, die zijn hier niet goed. 't Z66-Netschere is hier nu „te” onrechtmatig tegenover mij, ja onrechtmatig tegenover het Publiek. De fout van Netscher is hier vooral z'n fanatiek beschränkt Alleen-Netscher-zijn.

De Persoon van Netscher heeft in filosofische zin „mischien” wät misdaan, in direct Netschere-zin-te-goeder-Trouw-en-Wille heeft hij stellig goed gehandeld.

Ten opzichte van Bob kan 't momenteel Verdriet, dat hem werd aangedaan — al of niet zeér verdiend — waarschijnlijk wel door Bob zelf tot meer-blijvend en grooter Geluk worden aangewend.

Maar ten aanzien van de „buitenlui” geloof ik nu nog, dat veel misdreven is. De Massa gaat te licht mee met hem, die neerhaalt, al ware het alleen uit Eerbied voor uiterlijk Krachtvertoon.

Maar zoals ik boven zei, 'n Oordeel is dit niet, evenmin als m'n vorig Antwoord als 'n Oordeel is op te vatten. Ik moet verder van deze zaak staan om, me zelf bewust, volkomen on-ijdel, volmaakt-objectief-en-onpartijdig te kunnen oordeelen. Het is m'n Eerzucht in deze eens naar Rechtvaardigheid te kunnen richten, al zou m'n Uitspraak mij zelf treffen. Ik heb het schoone, de Kunst te zeer lief, dan dat ik niet met afstand van Eigenliefde die dingen in mij zelf zou willen oordeelen.

Ik heb in alle geval hieruit niet anders dan wijze Leering te trekken, opdat „de Goden mij niet verderven.”

Slechts een vraag heb ik aan het lezend Publiek: geef u goed rekenschap, van wat er tusschen Netscher en Bob is voorgevallen, zal uw Uitspraak Recht willen hebben te zijn 'n Oordeel. En dan: inspicie et cautis eris!

BOB.

Aan J. M. GOSLINGS.

Zoolang er bourgeois leven, beroerd en machtig genoeg — en dat ras sterft voorloopig niet uit — om socialisten hun brood te ontnemen, zullen van hen afhankelijke personen genoodzaakt zijn den strijd anoniem te voeren. Daar is trouwens niets tegen.

C. F. LOKE.

Aan J. M. GOSLINGS.

Studenten, die eerst dan over een stuk oordeelen kunnen, wanneer ze weten wie of het geschreven heeft, moeten leeren hun nieuwsgierigheid, en doen goed hun impotent oordeel over nietsbeduidende details op te schorten.

JAN VAN DER WAERDEN.

Aan C. F. LOKE en JAN V. D. WAERDEN.

Noch Tubanter, noch eenig ander, onder pseudoniem goed verborgen strijder voor wereldhervorming heeft van de bourgeoisie iets meer te vreezen, dan Loke, Jan v. d. Waerden, Th. v. d. Waerden, Musschenbroek, v. d. Gon Netscher en zoovelen meer die oordeelen die bescherming niet te behoeven.

Zoodra er menschen zijn, op wie dergelijk geschrijf onder pseudoniem als van Tubanter een belachelijken indruk maakt, is daarmee uw zaak geschaad.

Aan Jan v. d. Waerden kan ik antwoorden, dat impotent oordeel reeds oogenblikkelijk is gebleken uit zijn persoonlijke opvatting van mijn vorig artikelje. Dat mijn bedoeling was de zaak slechts principieel aan te vatten, en dat de ware naam van Tubanter me totaal onverschillig is, kan ieder begrijpen. Dat daarvan dus de beoordeeling van 't stuk zelf, dat ik bovendien buiten beschouwing liet, niet afhing, moet ieder duidelijk zijn, die niet, als Jan van der Waerden, zich laat leiden door verregaande kortzichtigheid en onverdraagzaamheid tegenover ieder, die niet denkt als hij.

J. M. GOSLINGS.

Weekverslagen.

D. S. C.

Hoofdmomenten in den afgelopen week zijn zonder twijfel Whistconcourssavond en kroegvergadering.

Dat er veel en lang gespeeld werd behoeft haast geen aparte vermelding als men weet dat er 35 paren naar de eerste prijs haakten.

Het moet wel zes uur zijn geweest toen prijs en premiewinners hunne laatste strijd streden. Treurende afgespeelden werden minzaam opgevroolijkt door een biljardconcourse (waarin tusschen twee haakjes zeer weinig leden mededongen; men denke aan de hellingen der biljarten en de gaten of verzameling gaatjes in de lakens) of zochten hun leed te verdrijven al etende een mooie oester. Gezellig was het ondertusschen wel op de „Soos” menig student, die tot de „betrekkelijk onbekenden” behoort, zat daar te fuiven, dat het een aard had.

Der langen Rede kurzer Sinn is, dat de prijzen gewonnen werden door de navolgende heeren:

Whist. Winners: prijs, Hupkes en Binkhorst.
premie, de Jongh en de Jong.
Verliezers: prijs, Onderwater en Steenhoven.
premie, Robbers en Vornholt.

Ecarté. L. Coster, Godin de Pesters en Onderwater, welke samen prijs en premie deelden.

BILLARD.

Zakken. Prijs: von Lindern.
Premie: G. L. Piek.

Carambole. Prijs: F. A. Brandt.
Premie: Guffroy.

Op de kroegvergadering, Maandagavond, kwam de diësviering ter sprake. Besloten werd moeite te doen door leden een smoking-concert te doen houden. Zijn er echter niet genoeg deelnemers, dan zal het gebruikelijke Café-Chantant georganiseerd worden.

Overigens is niet veel vermeldenswaard geschied.

T.

INDOLOGISCH STUDENTENCORPS.

De oprichting van 't Delftsch Studenten Weekblad in de eerste Octoberdagen, gaf aanleiding tot veel gepraat en geschrijf onder de aanzittenden gedurende 't bitteruur, en mocht 't blad in den beginne de algemeene antipathie opwekken door zijne volgens 't opschrift eenzijdige strekking, de weglating van 't woord „Delftsch” deed de gemoederen keeren.

Om tot de kroniek over te gaan, retireer ik me tot de vermaarde inauguratie- en rijjooldiners, „dies vreugdvolle gastmalen, jolijtelijk en de jonkelijk gevierd in schat van bloem en wijn en geest”. Nietwaar Bob, geërde vriend, rood is de kleur der wijn, oranje blanje bleu der oude Geuzenvaan, geel der Indische schoonen, groen der jonge lent, blauw en trouw rijmt op elkaar en violet „marche tout de même, ça ne fait rien!” Een regenboog van kleuren over al wat zat en at. Na dees kleurenpracht in de lent van 't corpsjaar, kwamen de drukke verkiezingsdagen, het salut van ons geacht oud college in de installatie van 't nieuwe vijftal, samen gesteld als volgt: Swart, praeses; Gooszen, secretaris; Douwes Dekker, penningmeester en Klerk de Reus en Couwenberg commissarissen.

Het kroegbestuur leed een groot verlies door 't terugkeeren naar patria van den man van de soos, maar herstelde zich gauw; Boers, praeses; Klerk de Reus, secretaris; Roessingh van Iterson, penningmeester, en Moorrees en Lagers commissarissen. Een nieuwe aureool boven 't gebladerte van den Klapperboom „Ze loopen malkanderen de sokken van de voeten”.

Nog meer verkiezingen en herstemmingen: anarchie in I. V. anarchie in T. en M. anarchie in Sri Rama, doch spoedig een eind gemaakt aan zulk 'n hemelgergenden stand van zaken. Wat zeg ik, Boers praeses van de I. V., Ketting Olivier praeses van de T. en M. De commissarissen volgen.

Donderdag j.l. was er corpsvergadering. De almanak begroting werd in eerste stemming zonder ernstig debat aangenomen, evenals de eenige statutenwijzigingen en dispensaties.

Vrijdag, whist, écarté en biljartconcours. Dank zij de afwezigheid van Smit met zijne bekwame vlerken en 't échec van Moorrees, wonnen Bergsma, Jansen en Meister, de billartprijs, na hopeloos gekeu zonder beslissend resultaat. Whistconcours: Winnersprijs: Lagers en de Gelder: Verliezersprijs: Ketting Olivier en Douwes Dekker. Ecarté concours: Winner: Bock. De avond was intiem geanimeerd. Eerst vroeg in den morgen werd de kroeg gesloten.

D.

Bibliotheek Societeit Phoenix.

Nieuw aangeschafte boeken:

Jhr. Smitsaert. Brochure over Hilda van Suylenburg.
Ellen Key. De misbruikte krachten der vrouw.
Cath. van Tussenbroek. Over de aequivalentie van man en vrouw.
Caran d'Ache. Histoire de Marlborough.
Een vergeten hoofdstuk.
Raoul Deberdt. La caricature et l'humour.
A. Guillaume. Mes 28 jours.
Van Deyssel. Vierde Bundel.
Een halve Eeuw.
Mrs. H. Ward. Helbeck of Bannisdale.

Berichten en mededeelingen.

Hockey en Bandy-Club opgericht. Voorloopig bestuur:
F. A. Brandt.
J. H. O. Bunge.
A. Broese van Groenou.

Vrijdag en Zondag eerste speeldagen. Vertrek naar de Hoornbrug 's middags half twee per tram uit Delft.

Soc. Phoenix. Gerehabiliteerd na afbetaling zijner schulden, Th. P. J. Kipp.

AGENDA:

17 November. Vrije Studie. M. Morice, Le principe social de la beauté. Corpsvergadering.
18 November. Apollo Kamermuziek.
21 November. Odin Worstelstrijd.
25 November. Kroegdiës.

De Almanak-Redactie verzoekt den leden van het D. S. C. beleefd, doch dringend opgave van woonplaats en vacantie-adres te doen toekomen aan den Uitgever van den Almanak.

De Almanak-Redactie vraagt vóór 10 Dec.

1°. Titelplaat van het mengelwerk in één kleur.
2°. Als bijlage van den Almanak eene plaat over studenten toestanden.
3°. Een schutblad in plaats van het dofbruine dito in de vorige almanakken.

Correspondentie.

Z. Uw stuk kan eerst dan geplaatst worden, als aan één der redacteuren uw naam bekend is.

ADVERTENTIËN.

Zooeven verscheen de eerste aflevering van het

VIERTALIG Electrotechnisch-Werktuigkundig WOORDENBOEK,

bewerkt door

G. C. J. VERKERK en G. J. VAN DE WELL.

Dit Woordenboek zal vier afdeelingen omvatten, n.l.: I. Engelsch—Nederlandsch; II. Fransch—Nederlandsch; III. Duitsch—Nederlandsch; IV. Nederlandsch—Engelsch—Fransch—Duitsch. Het zal compleet zijn in hoogstens 5 afleveringen à f1,50. Men verbindt zich voor het geheele werk-

De eerste aflevering is bij alle Boekhandelaren ter inzage te bekomen.

Uitgave van SCHELTEMA & HOLKEMA's BOEKHANDEL, Amsterdam.

KAAPSCHE WIJNEN

van

Johan M. Prillewitz & Co., Amsterdam.

Bij iedere hoeveelheid verkrijgbaar

bij Chr. F. RÜTER, Peperstraat.

K. LAMMENS,

»Schrijfpén.»

ZOUTE

BOLLEN

12 cents

het ons.

PRIMA

TAFEL-
BESCHUIT,

kleine, 20 stuks
10 cents.

K. LAMMENS
»Schrijfpén.»

Gerste en Gerste Lagerbier p. 1/2 fl. f0,05 1/1 fl. f0,10

Pilsener Bier. . 0,08 0,16

Munchener . . . 0,08 0,16

Extra Stout 0,12

A. H. F. POST, Koornmarkt 28.

Verschenen bij den Uitgever

J. WALTMAN JR.,

H. J. VERHELLOUW. Geschiedenis van het Delftsch Studentencorps, met platen, in prachtband f7,50.

BLOEMLEZING uit het Mengelwerk der Delftsche Studenten Almanakken van 1876—1898. Gebonden f2,50.

F. A. BRANDT. Feestmarsch f0,50.

FEESTBLAD uitgegeven door drie Oud-Redacteuren van Minerva f1,50.

FEESTNUMMER van Vox Studiosorum, door de Delftsche Redactie f1,50.

ALBUM van gezichten op het feestterrein f1,25.